UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica prima aduent[us] post meridie[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

uialeȝ ꝛ ptātem defenſionis: qͦ pbari pōt triplici rōne. Prima eſt rō pernitioſe ſubiectiōis: q꞉ vicȝ homo ꝑ pctm̄ diabolo ſubijcit tanq̄ ſeruus q̄ dn̄o reſilire non pōt. ij. Pe. ij. A quo quis ſuperatus eſt: ei⁹ ꝛ ſeruus eſt. Dicunt naturales ꝙ ex quo ceru⁹ victus eſt ab alio ceruo nunq̄ ei poſtea reſiſtit. ſed ei poſtea occurrenti caput inclinat ꝛ cornua tāq̄ dn̄o. Sic pctōr diabolo. Audi aliud ſile. Piſcis ꝑ ſe intrat in naſſam ꝛ q̄n vult: ſed tn̄ exire non pōt q̄n vult. Sic pctōr intrat rete diaboli. Pſal. Spūs vadens ꝛ nō rediens. ſ. ꝑ ſe. Scd̄a eſt rō damnoſe priuationis. q꞉ vicȝ hō ꝑ pctm̄ priuatꝛ adiutorio diuine grē. ideo ſicut nauis fracto gubernaculo, nō q̄ vult nauta ducitur: ſȝ q̄ ea ventus ipellit. Sicut dt Chry. Hō qui eſt in pctō diuine grē auxilio pdito nō qͦ vult agit ſȝ qͦ diabol⁹ Thren. j. Abierunt ſine fortitudine an̄ faciē ſubſequentꝭ. Tertia eſt ratio ruinoſe debilitationis/ q꞉ vicȝ per pctm̄ debilitatꝛ hoīs inclinatio ad bonū virtutꝭ vt declarat Thomas. j. ij. q. lxxxv. ꝑ quāto ꝑ pctm̄ inclinatur ad opa pcti. qͦ ꝯtrariatꝛ bono virtutꝭ. Vn̄ pctm̄ dici poſſet paralyſis ſpiritualis Vn̄ exponi pōt illud Matth. viij. Puer meus iacet in domo paralyticus. ¶ Tertia eſt rō q̄m pctm̄ ꝛc. In ſomno em̄ ſepe illuditꝛ hō ꝑ ſōnia/ ſicꝫ pctōr per ea q̄ iordinate diligit: diuitias vicȝ delitias ꝛ eminentias q̄ cito tranſeunt vt ſomnia Eccli. xxxiiij. Somnia extollunt imprudētes. Et Iob. xx. Velut ſomniū aduolans nō inuenietꝛ trāſibit ſicut viſio nocturna. Pone caſum ꝛ expone de hoīe q̄ ſomnians putat ſe regē eē: ꝛ diuitijs: ꝛ delitijs ꝛ honorib⁹ affluere. q̄ a ſōno excitat⁹/ nihil āpli⁹ videt Sic de hoīe quocunq̄ ꝛ quantūcūq̄ diuite cū per mortē excitatꝛ. q̄ prius ꝑ inconſideratiōnē dormiebat Iob. xxv. Diues cū dormierit nihil ſecū auf. ape. os ſu. ꝛ nihil inueniet. Nota exēplū de ſalagdino q̄ multa regna tenebat q̄ laborans ad exitū/ iuſſit ſudariū ꝑ plateas ciuitatis deferri ꝓclamādo. Tātū et nō plus de bonis ſuis ſecū aufert princeps magn⁹ ſalagdin⁹ Dicite queſo quid ſecū tulerunt oēs pape: et epi: oēs imperatores: reges: principes: et dn̄i: oēs mercatores: oēs generalitꝛ q̄ntūcūq̄ opulenti. Certe ſicut dicit pſ. Dormierunt ſomniū ſuū et nihil inuener. oēs viri di. i manib⁹ ſ. Nunc ḡ expergiſcamini nec tardetis executioni dare qͦ apl's hortatꝛ i prima ꝓpoſitione quā vicȝ duximus ꝑ ſermonis exordio ponere vicȝ Hora ē iā ꝛc.

PRo tertio articulo. Audiſtis q̄m cōuenienter ſignificatꝛ pctm̄ per ſomniū ꝛ certe periculoſius eſt talis ſomn⁹ q̄ hominē diuino priuat auxilio ad operandū ꝛ reſiſtendū ꝛ preuidendū. Iura em̄ dicūt. Vigilantib⁹ ꝛ nō dormientib⁹ ſm̄ iura ſubueniendū eſt. De rerum ꝯmutatione c. Cū vniuerſoꝝ. ꝛ de dona. c. Inter dilectos et. ff. ad velleianū. l. ij. Notate verba. Vigilare ſolent pauges ꝓ victu lucrando: vigilare ſolent q̄ aliquod graue diſpendium timent: puta obſeſſi ab hoſtib⁹ ꝛ in periculo conſtituti. Expone multo magis vigilandum eſt ꝓ vita eterna adquirenda: ꝛ dānatione vitanda: nec differendū eſt. q̄m hora eſt iā ꝛc. Matth. xxv. Vigilate/ q꞉ neſcitꝭ diem neq̄ horā. Iō vſq̄ q̄ piger dormis.

¶ Dn̄ica prima aduent⁹ poſt meridiē.

HOra eſt iam

ꝛc. Surge qui dormis ꝛ exurge a mortuis ꝛ illuminabit te chr̄s. Eph. v. Q̄m hora eſt iā ꝛc. Idͦ dn̄ dicit Paulus. Surge qui dormis. vbi ſūt tria notanda.

¶ Pctōris excitatio.
¶ Excitati miſeranda ꝯditio.
¶ Excitatiōis deſideranda ꝯcluſio.

¶ Primū cū dr̄. Surge ꝛ exurge de quo exponi pōt illud. Prouer. vj. Diſcurre feſtina ſuſcita amicū tuum ſcilicȝ chriſtum ne dederis ſomnū ocu. tu. Et illud Para. xxij. Surge et fac ꝛ dn̄s erit tecū. ¶ Scd̄m cū dicitꝛ. qui dormis ꝛ a mortuis. de q̄ exponi pōt illud Pſ. Sicut vulnerati dor. i ſepul. ꝛc. ſic ſupple ſunt pctōres. ¶ Tertiū cū addit illumiabit te chr̄s. ad qͦ ſpectat illud Eſa. lx. Surge ꝛ illuminare hierl'm ꝛc. Salutatio fiat. ¶ Hora eſt ꝛc. Tres articuli vt s.

PRo primo an poſſit pctōr ex ſeipa ſe ſic a ſomno pcti excitare vt ſit ſufficiēter diſpoſit⁹ ad ſuſceptionē grē iuſtificantꝭ Q̄ ſic. dn̄s em̄ nihil pcipit impoſſibile/ ſȝ

deus hoĩ h̃ ꝑcipit vt ad eũ ſe conuertat Za
charie .j. Conuertimini ad me ꝛc̃. ꝯ hoc eſt
ad gr̃am ſe diſponere Contra Joã. vj. di.
ſaluator. Nemo põt venire ad me niſi pat.
q̃ miſit me ꝛc̃. Rñdet Tho. j. ij. q. cix. q̃ p
paratio ad habendũ donũ gr̃e nõ preſup-
ponit aliq̃d donũ habituale: qꝛ ſic pcederet
tur in infinitũ: ſed oportet p̃ſupponi aliq̃d
auxiliũ dei interiꝰ mouentꝭ ꝛ bonũ ꝓpoſi-
tum inſpirantꝭ. Deus em̃ cũ ſit ſimplr̃ pri
mũ mouens oĩa conuertit ad ſeipm̃ vt di
cit Dionyſ. lib. de diui. no. Specialiter tñ
hoĩes iuſtos ad ſe conuertit ſic ad ſpera-
tũ finẽ cui cupiunt adherere ſm̃ illud Pſ.
Mihi autem adherere deo bonũ eſt Hec
Tho. ¶ Pro fundamẽto. Naturales ha
bemus potentias q̃ ſunt principia tenden
di ad ea q̃ ſunt virtutis ꝛ gr̃e. q̃d etiã alon
ge ſapiebant poete ꝛ ph̃i hortãtes tende-
re ad ea q̃ ſurſum ſunt. Vñ Ariſt. x. Eth.
Hõ trahere ſe debet ad diuina q̃ntum põt
Et Lucanꝰ poeta. Nunq̃ ſit cura deorſũ.
Sed queſtio eſt. An poſſit petõr ꝛc̃. vt s̃.
Ex qua recollige q̃ vituperandi ſũt miſe-
ri petõres in petis dormientes. q̃ ſicut dic
Augꝰ lib. de eccl̃iaſticis dogmatibus vt ſa-
lutari inſpirationi adquieſcamꝰ nr̃e ptãtꝭ
eſt. ideo Eſa. j. Ve genti peccatrici popu-
lo graui iniq̃tate ſe. ne. ſi. ſce. ꝛc̃. abalienati
ſunt retrorſũ. Fac inuectiuas ꝯ iniq̃s petis
plenos et ſcelerıbꝰ aſſuetos: fornicatores
adulteros ꝛ inceſtuoſos: raptores: ſacrile
gos: vſurarios: blaſphemos: ebrioſos: iu-
dos ꝛc̃. Sed heu miſeri voluptate ſopiti
nõ ꝑcipiunt ſuã vilitatem. ¶ Figura Geñ.
xix. Loth poſt vinũ a filiabꝫ ꝓpinatũ dor-
miens nõ percepit feditatẽ ſuã qñ cũ illis
ꝯcubuit. Expone loth interpretat̃ vacans
ſiue declinãs: ꝛ ſignificat eũ q̃ a boniſ ope
ribꝫ vacat ꝛ ſe inclinat voluptatibꝫ ſibi a fi
liabus. i. a potentijs ſenſitiuis ꝓpinatꝭ ꝛ ob
latꝭ q̃ eis in tãtũ ꝯdeſcẽdit vt ſimul cũ eis
committat peti feditatẽ. Jõ anie peccatrici
dr̃ Hiere. ij. q̃ vilis facta ẽ nimis / ſic vicꝫ
fedata ex nimia ꝯdeſcẽſione ad carnẽ. Tu
aĩa q̃ ſpũalis es excitare igit̃ ꝛc̃.

P Ro ſcd̃o articulo. Jn p̃cedenti ſmo-
ne aſſignata ẽ rõ ꝓpter quã ꝑ ſomnũ
ſignificat̃ petm̃ Hic ſupaddenda ẽ alia rõ.
qꝛ vicꝫ petm̃ aufert actualitatẽ ſenſatiõis.
Dormiens q̃ppe nõ vtit̃ ſenſibꝫ corporeis:
ꝛ petõr amittit ſentimentũ ſpũale: ꝛ ſpũali
ter inſenſibil̃ fit ſm̃ q̃nq̃ ſenſus. ¶ Primo
quantũ ad viſũ. Soph. j. Ambulabunt vt
ceci qꝛ dño peccauerũt. Jn cuiꝰ figura To
bias dormiẽs ex ſtercore hirundinis viſũ
ꝑdidit. Tob. ij. Petõr em̃ nõ videt dei ma
ieſtatẽ quã offendit. Deu. xxxij. Deũ q̃ te
ge. dere. ꝛ ob. es do. cre. t. Et Eſa. j. Cog-
nouit bos poſ. ſu, ꝛ aſinꝰ pre. do. ſ. iſrl̃ aũt
me nõ cognouit Audi o igrate petõr. Jtẽ
nõ videt miſerabilẽ ſui vanitatẽ Greg. Eo
ipſo hõ vehementiꝰ decipit̃ q̃ ſeipm̃ neſcit.
Jtẽ nõ videt ſui ſtatꝰ / vilitatẽ / paupertatẽ /
piculoſitatẽ / ꝛ multimodã miſeriã Apoc.
iij. Neſcis qꝛ miſer es ꝛ miſerabil̃: ꝛ paup
ꝛ cecꝰ: ꝛ nudus. O miſeri petõres cito ex-
pergiſcimini di. illõ Threñ. vl. Ve nobis
qꝛ peccauimꝰ: iõ obtenebrati ſũt oculi nr̃i.
¶ Scd̃o q̃ ad auditũ. Petõr em̃ nõ audit
vocẽ dei vocantꝭ ad pniam Hieremie. vij.
Non audierũt neq̃ inclinauerũt aurẽ ſuã:
ſed abierunt vnuſq̃ſq̃ in prauitatẽ cordis
ſui. Petõres enim indurati / erſi q̃ñq̃ aure
corpis audiant v̄bũ dei: nõ tñ aure cordis
Hiere. xvij. Non audierũt ſꝫ indurauerũt
ceruicẽ ſuã ne audirẽt me ꝛ ne acciperẽt di
ſciplinã. Audite o petõres ꝛ timete ne tan
dẽ vobis dicat̃ a dño [illegible] Prouer. j. Vo
caui vos ꝛ renuiſtis ꝛc̃. Et ſequit̃. Ego i
interitu veſtro ridebo. ¶ Tertio q̃ntũ ad
tactũ. Cuꝫ em̃ petm̃ ſit morbꝫ: grauiſſimũ
ꝛ periculoſum vulnus aĩe: petõres tñ non
ſentiunt: ſimiles illis q̃ habent mẽbra ſtu
pida. Berñ. Scio longe eſſe a ſalute mẽ-
brũ q̃d obſtupuit ꝛ egrum ſeſe nõ ſentien-
tem piculoſius laborare. Audite vos qui
petõꝝ grauitatẽ non ſentitꝭ ꝛc̃. Jtem cum
petõꝝ grauiter verberet̃ a diabolica ſugge
ſtione ꝛ in via ꝑditionis trahat̃ ipe tamẽ
non dolet: nõ plangit: nec ſentit. Jd̃o dicit̃
Prouer. xxiij. Eris quaſi dolens in mari /
ꝛ quaſi ſopitꝰ gubernator amiſſo clauo et
dices Verberauerũt me et ego nõ dolui /
traxerunt me ꝛ ego nõ ſenſi. Sed qñ hoc
dices o peccator: certe tarde dices lugẽs in
inferno niſi feſtines cito expergiſci a ſõno
Jtem cũ petm̃ ſit onus grauiſſimuꝫ iuxta
illud Pſ. Sicut onus graue grauate ſunt
ſuper me. ſ. iniquitates. Omis iniq̃ ſic gra
uis q̃ nec firmamentũ vna hora potuit illõ
ſuſtinere. Vñ Luc. x. Videbã ſathanã q̃ſi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fulgur ꝺ celo cadentē. Et tamen miſer hō
non ſentit illud onus ſ3 tñ ſentiet poſtea.
ſicut ille ꝗ portat vel trahit onus in aq̄ nō
ſentit pondus donec ꝺ aq̄ exierit. ſic onus
pctī in aquis delitiaꝝ non ſentit ſed illud
ſentiet hō cū de aq̄s voluptatū huiꝰ vite
exierit. Sentiet inq̄ tunc ſed tarde quāta
ſit grauitas pctī. Audite. Si groſſas tur
res ⁊ magni montes ⁊ rupes ſup pctōres
caderent nō ſic eos deprimerēt. ſicut vnum
pctm̄ mortale. Relinq̄rent eñ eū in ſupfi‐
cie terre. pctm̄ aūt vſq̄ ad centrū terre: et
carcerē inferni deſcendere compellit. Heu
heu q̄d de centū. q̄d de mille grauiſſimis
pctīs. O q̄ ꝓfunde labi faciunt. Audite o
pctōres ⁊ onus hoc deponere feſtinetis.
Videtꝫ eos ꝗ ſupra collū graue onus por
tant nō ceſſant currere donec ad locū veni‐
ant vbi deponēdū eſt onus. Sic currite o
pctōres ad ꝯtritionē ⁊ ꝯfeſſionē ⁊ onꝰ pec
catoꝝ deponatis Heb. xij. Deponentes
oē pondus ⁊ circūſtans oē pctm̄ curramꝰ
⁊c̄. Et hoc maxie in ſctō dñici aduentꝰ tē‐
pore faciendū eſt in reuerentiā dñi ꝓ nob
incarnati vt digni ſimꝰ ipm̄ in mentē ſuſci
pere ac ſecuri poſſimꝰ ipm̄ iudicē venientē
videre Amos. x. Preparare in occurſum
dei tui iſrael. ¶ Quarto amittit pctōr ſen
timentū q̄ ad guſtū Peccatū eñ ⁊ ꝑſertim
ꝯtinuatū aufert dulcedinē ſpūalium infici
ens palatū cordis ſic vt ſpūalia videantur
amara. Ps. Oēm eſcā abominata ē aīa
eoꝝ. Et gloſa ſup illud Ps. Quā magna
multitudo dulcedinis tue ⁊c̄. di. Non ſen
tiunt hanc dulcedinē ꝗ palatū cordis ha‐
bent infectū febre iniq̄tatis. Ex oppoſito
cū pctā ſint amara in rei ꝟitate. iuxta Hie
re. ij. Scito ⁊ vide q2 malū ⁊ amaꝝ eſt re
liquiſſe dñm deū tuū ⁊c̄. tñ multis in pec
catis aſſuetis videt dulce queadmodū pi
ſcibꝫ aqua marꝫ Eſa. vi. Ve ꝗ dicitꝫ bonū
malū: ⁊ malū bonū ponentes amaꝝ i dul
ce: ⁊ dulce in amaꝝ. ¶ Quinto quantū ad
odoratū. Cum eñ i virtutibꝫ ſit odor ſua‐
uiſſimus. iuxta illud Cañ. j. Curremus in
odorem vnguentoꝝ tuoꝝ. tñ miſerrimus
pctōr ñ ꝑcipit. Ex oppoſito cū pctm̄ ſit feti
diſſimū: miſer tñ pctōr ñ ꝑcipit eiꝰ fetorē
Anſ. Tolerabiliꝰ feret canis putridꝰ corā
hominibꝫ q̄ aīa peccatrix corā deo ⁊ an‐
gelis eius. Audite o peccatores ⁊ erubeſci
te ⁊ notate exemplū q̄d legit in Vitaſpa‐
trum. Mortuo enim peregrino in ſilua ap
paruit eremite angelus dicēs. Veni me‐
cum ad ſepeliendū peregrinum ad quē cū
veniſſent. eremita nares obturabat ꝓ feto
re. Angelus vero ſepulto peregrino obuia
uit cuidam compto iuueni in cuius occur
ſum angelus nares obturabat dicens q̄ fe
tor luxurie illius grauiſſimus erat ei: ſ3 fe
tor cadaueris peregrini ſuauiſſimi odoris
Attendite o peccatores ⁊ cogitate q̄ con‐
fuſibiliter a facie domini et angeloꝝ eiici
entur reprobi propter fetorem peccatorū
cum illis dicet illud terribile verbū Mat‐
thei. xxv. Ite maledicti in ignē eternum
⁊c̄. Expergiſcimini ergo velociter. ⁊ nunc
peccatorum fetorem percipite et diligent
abiicite ⁊c̄.

PRo tertio articulo. Audiſtis ⁊c̄. No
tare quoniā lex dicit. Quilibet debet
ꝓ negocijs ſuis vigilare. ff. de ꝯſti. l. Sū‐
ma. ſinautē imputanda eſt cuilibet ſua ne‐
gligentia. Cauete ḡ ne ſitꝫ illi ſimiles q̄ ve
latis oculis ad patibulū ductus nō curat
neq̄ ſentit. Aut ei qui gladiū habet ſuper
caput vibratū: aut inter ſtercora fetida ia‐
cet: aut cui ꝓpinant amara ⁊ venenoſa po‐
cula ⁊ nō ꝑcipit neq̄ curat. Expone ꝺ pec
catore in pctō dormiente. Feſtinetis igit
fugere. Hiere. lj. Fugite de medio baby‐
lonis vt ſaluet vnuſq̄ſq̄ animā ſuā. Et di
ligēter exequi ſtudete aplī ꝟbum q̄d a pn
cipio ꝑmiſimꝰ. vicꝫ Surge ꝗ dormis ⁊c̄.

¶ Feria. ij. poſt dñicā pmā aduentꝰ.

HOra eſt iam

⁊c̄. Nox ꝑceſſit dies aūt appro‐
pinquit Ro. ix. Hora ēt iam
⁊c̄. quoniā nox ꝑceſſit ⁊c̄. Nox inq̄t. i. tps
veteris teſtamenti in quo luxerunt ſancti
patriarche et prophete quaſi ſtelle noctis
Dies autem dicitur tempus no. teſtamē.
in quo lucet lucidiſſimus ſol iuſticie chri‐
ſtus qui dicit Jo. viij. Ego ſum lux mūdi
Jam hora eſt ſurgendi ad opera virtutis
exercenda. In tempore autem vete. teſta.
triplex erat nox. vicꝫ ignorantie: culpe: et
miſerie. Et in no. teſt. venit tps ſapie: grē
⁊ glorie. In veteri eñ teſ. non erat aperta

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN